

HALKBİLİMİNDE KURAMLAR VE YAKLAŞIMLAR 2*

Tuba SALTİK ÖZKAN**

Türk halkbilimi çalışmalarında, dünya halkbilimi çalışmalarına ilgi, disiplinin üniversitelerde yer alması ile başlamıştır. Bu dönemde çok az da olsa eserlerden metot konusunda yararlanılmış, çeviriler yapılmaya başlanmıştır. 1990 yılında Prof. Dr. Umay Günay'ın Milli Folklor dergisinde başlattığı “çeviri projesi” Türk folklor çalışmalarına yeni bir boyut kazandırmıştır. Akademik halkbilimi çalışmalarının uluslar arası birikimden yararlanmasını hedefleyen bu proje kapsamında Türkçe’ye çevrilerle “Milli Folklor” dergisinde yayımlanan yazılar, 2003 yılında “Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar” adıyla bir araya getirilip yeniden yayımlanmıştır. “Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2” bu çalışmanın devamı ve tamamlayıcısı niteliğindedir. Bu çalışmada, 1. kitaptan farklı olarak makalelerin başında, yazarlarının kısa özgeçmişleri kuramsal eğilimleri ve yayınları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Çalışmada “Milli Folklor” dergisinde yayımlanmayan bazı makalelerin yanında Türkçe’ye yeni kazandırılan makaleler de yer almaktadır.

Kitap, “folklor (Folklore)” teriminin ilk kez kullanıldığı makale olarak kabul edilen William John Thoms’un “folklor” başlıklı yazısı (Çev: Serpil Aygün Cengiz) ile başlayıp, Fakelore, folklorun tanımları, kapsamı, işlevi, folklor yaklaşımları, folklorun inceleme alanına giren mit, masal, efsane, vb. konuları kapsayan bütünlüklü bir çalışmadır. Kitap-

ta yer alan makaleler şu şekilde sıralanmıştır:

William John Thoms ve “Folklor” Başlıklı Yazısı, Richard M. Dorson-W. J. Thoms (Çev.: Serpil Aygün Cengiz); **Folklor Nedir?**, Alan Dundes (Çev.: Gülay Aydın / Yayına Hazırlayan: Sezgin Karagül); **Folklorun Tanımı**, Francis le Utley (Çev.: Tuba Saltık Özkan/ Redaksiyon : Evrim Ölçer Özünel); **Folklor ve Fakelore: Bazı Sosyolojik Düşünceler**, (William s. Fox/ Çev. Tolga Tanyel); **Halk Yasamı**, Don Yoder (Çev.: Ayça Yavuz); **Halkbilimi, Sözlü Sanat ve Kültür**: William Bascom (Çev.: Nilgöl; Aytuzlar); **Halk Biliminin Farklı Kimliği ve Sosyal Tabanı**, Richard Bauman (Çev.: Feridun Çotra/Redaksiyon: Evrim Ölçer Özünel); **Halkbilimini Etnolojik ve Sosyolojik Yönleriyle Açıklamak**, Roger D. Abrahams (Çev.: Ayça Yavuz); **Halkbilimi Çalışma Yöntemleri**, Alan Dundes (Çev.: Ayşenur Nazlı); **Coğrafya ve Halk Masalı Ekotipleri**, Carl Wilhelm Von Sydow (Çev.: Tuğçe Işıkhani); **Folklorun Dört İşlevi**, William R. Bascom (Çev.: Ferya Çalış); **Dizileştirme Mantiği: Folklor ve Çok Kültürlü “Kendini İyi Hisset” Dönemindeki Farklılıklar**, J. Kimberly Lau (Çev.: Güneş Yılmaz; Redaksiyon : Evrim Ölçer Özünel); **Halkbiliminin Retorikal Teorisi İçin Giriş Sözleri**, Roger D., Abrahams (Çev.: Ayça Yavuz-Nilgöl Aytuzlar - Emine Aydoğan); **Folklor Ve Popüler Kültür**,

* M. Öcal OĞUZ-Selcan GÜRÇAYIR, *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2, Geleneksel Yayıncılık 2005, 511 s.*

** G. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi

M. trefor Owen (Çev.: Selcan Gürçayır) ; **'Jargon' Kavramı Hakkında**; Peter Burke–Roy Porter (Çev.: Kerim Demirci); **Bati Marksizmi ve Folklore**, José E. Limon (Çev.: Necdet Hasgöl / Yayına Hazırlayan: Sezgin Karagöl); **Folklor ve Mitoloji**, Alexander H. Krappe (Çev.: Umay Günay) ;**Miti Tanımlama Problemi**, Lauri Honko (Çev.: Nezir Temür); **Mitleri Tanımlamak Üzerine** ;G. S. Kirk (Çev.: Kadriye Türkan); **Mit Kuramları**; Percy s. Cohen (Çev.: Evrim Ölçer Özünel); **"Doğa Mitolojileri" Hakkında Teoriler**, Jan De Vries (Çev.: Gülten Küçükbasmacı); **Tarih ve Mit**, Lord Raglan (Çev.: Levent Soysal); **Mit ve Rituel**, Lord Raglan (Çev. Evrim Ölçer), **Mitte ve Gerçekte Tavşan; Bir İnceleme Yazısı**, John Andrew Boyle (Çev.: Feridun Çotra–Hüseyin Taşdemir) ; **Günümüz Bağlamında Efsane Üzerine Teorik Bir Düşünme ve Efsane-nin Tanımı** Linda Dégh (Çev.: Selcan Gürçayır) **Hikâye Anlatıcılar**, Linda Dégh (Çev.: Adem Koç); **Masal, Masal Araştırması ve Masal Derlemesi Üzerine**, Ursula Ewig (Çev.: Zeki C. Arda); **Halk Masalı İncelemeleri ve Dilbilimi Üzerine Bazı Görüşler**, Carl Wilhelm Von Sydow (Çev.: Kürşat M. Korkmaz); **Avrupa Masallarının Üslûp Özelliklerini İnceleyen Bir Masal Araştırmacısı: Max Luthi,**

Çev.:Şerif Oruç); **Bilgisayar ve Tarihî-Coğrafi Fin Metodu**; Bruce A. Rosenberg–John B. Smith (Çev.: Aysenur Nazl); **Metin ve Folklor Bağlamı İndekslemeye Karsı**; Heda Jason (Çev.: Orhun Yakın) ; **Sözel Sairler Anonim Midir?**, Ruth Finnegan (Çev.: Mustafa Sever); **Bireysel Yetenek Olarak Şair**; Ruth Finnegan (Çev.: Mustafa Sever); **Gaipten Haber Veren Kişi / Kahin Olarak Şair**, Ruth Finnegan (Çev.: Mustafa Sever); **Avrupa Halk Dansları Millî ve Müzikal Karakterleri**; Joan Lawson (Çev.: Kürşat Korkmaz); **Mizahın Sırrı**; Leonard Feinberg (Çev.:Ali Çelik-F. Gül Özyağcıoğlu Koçsoy).

Kitapta yer alan makaleler, dünya halkbilimi çalışmalarına yön veren bilim adamlarının yazılarıdır. Bu yönüyle kitabın, Türk halkbilimi çalışmalarına daha bilimsel ve uluslar arası bir bakış açısı getirerek, önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyorum. Yalnızca halkbilimi değil, edebiyat, antropoloji gibi kültür üzerine çalışanlar için de bir başucu kitabı niteliğindeki bu çalışmayı bize kazandırdıkları için M. Öcal Oğuz ve Selcan Gürçayır'a teşekkür borçlu olduğumuzu belirtmek istiyorum.